TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2006. gada 14. decembrī *

Apvienotās lietas no C-485/03 līdz C-490/03

par prasībām sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 88. panta 2. punktam, ko 2003. gada 19. novembrī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko sākotnēji pārstāvēja H. L. Buendia Sjerra [*J. L. Buendía Sierra*], pēc tam F. Kastiljo de la Tore [*F. Castillo de la Torre*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Spānijas Karalisti, ko pārstāv N. Diasa Abada [*N. Díaz Abad*], pārstāve, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — spāņu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši J. Klučka [*J. Klučka*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], J. Makarčiks [*J. Makarczyk*] un L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] (referents),

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretārs H. fon Holšteins [*H. von Holstein*], sekretāra palīgs,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2006. gada 11. maijā,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas, izskatīt lietu bez ģenerāladvokātes secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Sešu prasības pieteikumu ietvaros Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, noteiktajā termiņā neveicot visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu katra no turpmāk uzskaitītajiem lēmumiem 2. un 3. panta prasības:

— Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2002/820/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija kā nodokļu kredītu 45 % apmērā no ieguldījumiem par labu Alavas [*Álava*] provinces uzņēmumiem (OV 2002, L 296, 1. lpp.) (lieta C-485/03);

— Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2002/892/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija par labu atsevišķiem jaunizveidotiem Alavas provinces uzņēmumiem (OV 2002, L 314, 1. lpp.) (lieta C-488/03);

— Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2003/27/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija kā nodokļu kredītu 45 % apmērā no ieguldījumiem par labu Biskajas [*Vizcaya*] provinces uzņēmumiem (OV 2003, L 17, 1. lpp.) (lieta C-487/03);

— Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2002/806/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija par labu atsevišķiem jaunizveidotiem Biskajas provinces uzņēmumiem (OV 2002, L 279, 35. lpp.) (lieta C-490/03);

— Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2002/894/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija kā nodokļu kredītu 45 % apmērā no ieguldījumiem par labu Gipuskoa [*Guipúzcoa*] provinces uzņēmumiem (OV 2002, L 314, 26. lpp.) (lieta C-486/03), un

— Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2002/540/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija par labu atsevišķiem jaunizveidotiem Gipuskoa provinces uzņēmumiem (OV 2002, L 174, 31. lpp.) (lieta C-489/03),

vai katrā ziņā saskaņā ar katra no šiem lēmumiem 4. pantu nepaziņojot šos pasākumus Komisijai, Spānijas Karaliste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar minētajiem lēmumiem (turpmāk tekstā — "apstrīdētie lēmumi") un EK līgumu.

Apstrīdētie lēmumi

2 Komisija 2001. gada 11. jūlijā pieņēma apstrīdētos lēmumus, kuru 1. panti ir šādi:

— Lēmums 2002/820:

"Valsts atbalsts kā nodokļu kredīts 45 % no investīcijām apmērā, ko nelikumīgi ir ieviesusi Spānija Alavas provincē, pārkāpjot EKL 88. panta 3. punktu, pieņemot 1994. gada 20. decembra Provinces likumu Nr. 22/1994, 1995. gada 20. decembra Provinces likuma Nr. 33/1995 piekto papildnoteikumu, 1996. gada 18. decembra Provinces likuma Nr. 31/1996 septīto papildnoteikumu, kas grozīti ar 1996. gada 15. jūlija Provinces likuma Nr. 24/1996 par sabiedrību nodokli atkāpes noteikuma 2.11. punktu, 1997. gada 19. decembra Provinces likuma Nr. 33/1997 vienpadsmito papildnoteikumu, 1998. gada 17. decembra Provinces likuma Nr. 36/1998 septīto papildnoteikumu, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu";

— Lēmums 2002/892:

"Valsts atbalsts kā nodokļu aprēķina bāzes samazinājums, ko nelikumīgi ir ieviesusi Spānija Alavas provincē, pārkāpjot [EKL] 88. panta 3. punktu, pieņemot 1996. gada 5. jūlija Provinces likuma Nr. 24/1996 26. pantu, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu";

— Lēmums 2003/27:

"Valsts atbalsts kā nodokļu kredīts 45 % no investīcijām apmērā, ko nelikumīgi ir ieviesusi Spānija Biskajas provincē, pārkāpjot [EKL] 88. panta 3. punktu, pieņemot 1996. gada 26. decembra Provinces likuma Nr. 7/1996 ceturto papildnoteikumu, kura darbības laiks neierobežoti ir pagarināts ar 1998. gada 2. aprīļa Provinces likuma Nr. 4/1998 otro noteikumu, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu";

— Lēmums 2002/806:

"Valsts atbalsts kā nodokļu aprēķina bāzes samazinājums, ko nelikumīgi ir ieviesusi Spānija Biskajas provincē, pārkāpjot [EKL] 88. panta 3. punktu, pieņemot 1996. gada 26. jūnija Provinces likuma Nr. 3/1996 26. pantu, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu";

— Lēmums 2002/894:

"Valsts atbalsts kā nodokļu kredīts 45 % no investīcijām apmērā, ko nelikumīgi ir ieviesusi Spānija Gipuskoa provincē, pārkāpjot [EKL] 88. panta 3. punktu, pieņemot 1997. gada 22. decembra Provinces likuma Nr. 7/1997 desmito papildnoteikumu, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu";

— Lēmums 2002/540:

"Valsts atbalsts kā nodokļu aprēķina bāzes samazinājums, ko nelikumīgi ir ieviesusi Spānija Gipuskoa provincē, pārkāpjot [EKL] 88. panta 3. punktu, pieņemot 1996. gada 4. jūlija Provinces likuma Nr. 7/1996 26. pantu, ir nesaderīgs ar kopējo tirgu".

3 Ar katra no šiem lēmumiem 2. pantu Spānijas Karalistei tiek uzlikts pienākums attiecīgo atbalsta shēmu atcelt, ciktāl tai vēl turpina iestāties sekas.

4 Katra no šiem lēmumiem 3. un 4. pants ir šādi:

"3. pants

1. Spānija veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai atgūtu 1. pantā minēto un jau saņēmēju rīcībā nodoto atbalstu.

Spānija aptur vēl nepārskaitīto atbalstu pārskaitīšanu.

2. Atgūšana ir jāveic nekavējoties saskaņā ar valsts tiesībās paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu šī lēmuma izpildi. Atgūstamajā atbalstā ietilpst procenti, sākot no dienas, kad atbalsts tika nodots saņēmēju rīcībā, līdz tā atgūšanas datumam. Procentus aprēķina, pamatojoties uz atsauces likmi, kas tiek izmantota reģionālā atbalsta dotācijas ekvivalenta aprēķinam.

4. pants

Spānija divu mēnešu laikā, skaitot no šā lēmuma paziņošanas, Komisijai dara zināmus tās prasību izpildei veiktos pasākumus."

Pret apstrīdētajiem lēmumiem celtās prasības

5 Ar prasības pieteikumiem, kas Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti 2001. gada 25. septembrī, *Diputación Foral d'Álava* un *Gobierno del País Vasco* kopā cēla pret Komisiju divas prasības ar lūgumu atcelt Lēmumu 2002/820 (lieta T-227/01) un Lēmumu 2002/892 (lieta T-230/01). Ar prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti 2001. gada 22. oktobrī, *Confederación Empresarial Vasca* (*Confebask*, turpmāk tekstā — "*Confebask*") arī cēla pret Komisiju divas prasības par šo lēmumu atcelšanu (attiecīgi lietas T-265/01 un T-267/01).

6 Ar prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti 2001. gada 25. septembrī, *Diputación Foral de Vizcaya* un *Gobierno del País Vasco* kopā cēla

pret Komisiju divas prasības ar lūgumu atcelt Lēmumu 2003/27 (lieta T-228/01) un Lēmumu 2002/806 (lieta T-231/01). Ar prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti 2001. gada 22. oktobrī, *Confebask* arī cēla pret Komisiju divas prasības par šo lēmumu atcelšanu (attiecīgi lietas T-266/01 un T-268/01).

7 Ar prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti 2001. gada 25. septembrī, *Diputación Foral de Guipúzcoa* un *Gobierno del País Vasco* kopā cēla pret Komisiju divas prasības ar lūgumu atcelt Lēmumu 2002/894 (lieta T-229/01) un Lēmumu 2002/540 (lieta T-232/01). Ar prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegti 2001. gada 22. oktobrī, *Confebask* arī cēla pret Komisiju divas prasības par šo lēmumu atcelšanu (attiecīgi lietas T-270/01 un T-269/01).

8 Iepriekš minētās lietas joprojām tiek izskatītas Pirmās instances tiesā.

Tiesā izskatāmo prāvu priekšvēsture

9 Visi iepriekš minētie lēmumi Spānijas Karalistei tika paziņoti ar 2001. gada 12. jūlija vēstuli.

10 Komisija uzskatīja, ka lēmumu 4. pantā minētais divu mēnešu termiņš beidzās 2001. gada 13. septembrī un tai nav ticis paziņots par jebkādu izpildu pasākumu veikšanu.

11 2001. gada 12. oktobrī Komisija Spānijas Karalistes Pastāvīgajai pārstāvniecībai Eiropas Savienībā nosūtīja šādas vēstules:

"Ar 2001. gada 12. jūlija vēstuli Komisija jūsu valdību informēja par savu lēmumu attiecībā uz iepriekš minēto atbalsta shēmu.

Minētā lēmuma 4. pantā ir paredzēts, ka jūsu valdībai divu mēnešu laikā, sākot no lēmuma paziņošanas dienas, Komisijai ir jādara zināmi tā izpildei veiktie pasākumi.

Tā kā Komisija nav saņēmusi nekādu atbildi šajā sakarā, es jūs lūdzu atgādināt par šo pienākumu jūsu iestādēm un 20 dienu laikā, skaitot no šīs vēstules saņemšanas, darīt Komisijai zināmus lēmuma izpildei veiktos pasākumus."

12 Spānijas Karaliste atbildēja ar 2001. gada 3. un 23. oktobra vēstulēm, pārsūtot arī provinču iestāžu vēstules (turpmāk tekstā — "provinču iestāžu vēstules"), kurās Komisijai tika uzdoti divi jautājumi par iespēju piemērot *de minimis* noteikumu un — attiecībā uz shēmām par nodokļu kredītu 45 % no ieguldījumiem apmērā — iespēju piemērot Kopienu valsts reģionālā atbalsta vadlīnijas (OV 1998, C 74, 9. lpp.; turpmāk tekstā — "vadlīnijas").

13 Tad Komisija Spānijas iestādēm piedāvāja noorganizēt tikšanos jautājumu noskaidrošanai. Iestādes piekrita ar 2002. gada 21. janvāra vēstuli.

14 Sanāksme notika 2002. gada 18. aprīlī.

15 Ar 2002. gada 3. jūnija vēstulēm Komisija:

— sniedza Spānijas Karalistei norādes, it īpaši par iespēju piemērot Komisijas 2001. gada 12. janvāra Regulu (EK) Nr. 69/2001 par EK līguma 87. un 88. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV L 10, 30. lpp.), atbalsta atgūšanas gadījumos;

— norādīja, ka tā joprojām nav saņēmusi ziņojumu par atbalsta atgūšanu;

— lūdza Spānijas Karalistei tai 20 dienu laikā darīt zināmus pasākumus, kas veikti apstrīdēto lēmumu izpildei.

16 Tā 2002. gada 27. augustā Spānijas Karalistes Pastāvīgajai pārstāvniecībai Eiropas Savienībā nosūtīja vēstuli, kurā tā, iepriekš atgādinājusi katra no apstrīdētajiem lēmumiem 4. pantā paredzēto pienākumu, paziņoja:

"Tomēr, neskatoties uz 2002. gada 3. jūnija atgādinājumu, jāatzīst, ka jūsu valdība nav sniegusi nepieciešamo informāciju saistībā ar atbalsta atgūšanu.

Tādēļ es būtu ļoti pateicīgs, ja jūs vēlreiz lūgtu savām iestādēm, lai tās 15 darba dienu laikā no šīs vēstules saņemšanas paziņotu Komisijai pieņemtos pasākumus.

Gadījumā, ja minētajā termiņā atbilde netiks saņemta, man būs jāizsaka Komisijai priekšlikums vērsties ar šo lietu Eiropas Kopienu Tiesā saskaņā ar [EKL] 88. panta 2. punktu."

17 Spānijas Karaliste 2002. gada 26. septembrī lūdza šā termiņa pagarinājumu līdz 2002. gada 8. oktobrim.

18 Komisija šo lūgumu ar 2002. gada 3. oktobra vēstuli akceptēja, uzsvērdama, ka pēc 2002. gada 8. oktobra lūgumus par papildu pagarinājumiem tā vairs nepieņems.

19 Spānijas Karaliste 2002. gada 25. oktobra vēstulē, ar kuru tika nosūtīti attiecīgo provinču iestāžu ziņojumi (turpmāk tekstā — "2002. gada 25. oktobra vēstule"), apgalvoja, ka apstrīdēto lēmumu izpilde ir sākusies saskaņā ar spēkā neesošu aktu pārskatīšanas jomā piemērojamām valsts tiesību normām, jo valsts tiesiskajā kārtībā neesot bijis paredzēts konkrēts mehānisms nelikumīgi piešķirtu un ar galīgu administratīvu aktu par nesaderīgiem atzītu atbalstu atgūšanai. Tā norādīja uz savu nodomu informēt Komisiju par apstrīdēto lēmumu izpildi.

20 Komisija 2003. gada 24. februārī Spānijas Karalistei norādīja, ka 2002. gada 25. oktobra vēstule nav prasītais ziņojums par atbalsta atgūšanu, tas nav pierādījums par nelikumīgi piešķirtā nesaderīgā atbalsta atgūšanu un tajā nav bijis nevienas precīzas norādes par saņēmēju identitāti, izpildes procedūras sākumu vai

pasākumiem, kas veikti efektīvai atbalsta atgūšanai. Tā piebilda, ka tādēļ, ka nav konkrētas informācijas par atgūšanas procesu, tai ir pienākums izskatīt iespēju uzsākt tiesvedību Tiesā saskaņā ar EKL 88. panta 2. punktu.

21 Uzskatīdama, ka Spānijas Karaliste tai joprojām nav sniegusi informāciju par apstrīdēto lēmumu izpildi, Komisija beidzot nolēma celt šīs prasības par pienākumu neizpildi.

Tiesvedība Tiesā

22 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2004. gada 22. marta rīkojumiem kā nepieņemami saskaņā ar Tiesas Statūtu 40. panta otro daļu tika noraidīti *Comunidad Autónoma de La Rioja* [*La Riojas* autonomās kopienas] lūgumi ļaut iestāties lietās no C-485/03 līdz C-490/03 prasītājas atbalstam.

23 Ar 2006. gada 22. februāra rīkojumu saskaņā ar Reglamenta 43. pantu visas sešas lietas tika apvienotas mutvārdu procesam un sprieduma taisīšanai.

24 Tiesa 2006. gada 14. martā izskatāmajās lietās noraidīja lūgumus apturēt tiesvedību, līdz tiks pasludināti spriedumi Pirmās instances tiesā izskatītajās lietās, ko Spānijas Karaliste iesniedza, pamatojoties uz Reglamenta 82.a pantu.

Par prasībām

Lietas dalībnieku argumenti

Komisijas argumenti

25 Komisija uzskata, ka ar apstrīdētajiem lēmumiem noteiktais divu mēnešu termiņš beidzās 2001. gada 13. septembrī un ka līdz tam laikam Spānijas Karaliste nav veikusi un darījusi zināmus pasākumus šo lēmumu izpildei, ne arī lūgusi šo termiņu pagarināt, pirms tas jau bija beidzies.

26 Neviena Komisijas vēstule nav interpretējama tādējādi, ka ar to tiktu grozīti apstrīdēto lēmumu izpildes termiņi. 2002. gada 3. oktobra vēstule, ar ko tiek piešķirts termiņa pagarinājums līdz 2002. gada 8. oktobrim, attiecas tikai uz lūgumu, ko šajā sakarā Spānijas Karaliste izteica, atbildot uz Komisijas atgādinājumu par informāciju sakarā ar atbalsta atgūšanas pasākumiem. Katrā ziņā pat 2002. gada 8. oktobrī dalībvalsts-atbildētāja vajadzīgos pasākumus nebija nedz veikusi, nedz arī darījusi zināmus.

27 Neņemot vērā atkārtotos Komisijas pieprasījumus, Spānijas Karaliste izlīdzējās, novēloti nosūtot nepilnīgu, vispārīgu un pilnīgi pārprotamu informāciju.

28 Komisija uzskata, ka Spānijas Karaliste nav izpildījusi apstrīdēto lēmumu 2. pantā un 3. panta 1. punkta otrajā daļā paredzēto pienākumu pārtraukt atbalsta shēmas, ciktāl tām vēl turpina iestāties sekas, nedz arī pārtraukt vēl nepārskaitītos atbalstus.

29 Pasākumi, par kuriem Komisija tika informēta katras provinču iestāžu vēstules 3. punktā, ir tādi, lai nākotnē novērstu, ka uzņēmumi, kas vēl nav saņēmuši atbalstu, saņem atbalstu attiecīgā nodokļu atvieglojuma veidā.

30 Tomēr Spānijas iestādes nebija norādījušas, vai un kādā veidā tās ir pārtraukušas minētās priekšrocības attiecībā uz uzņēmumiem, kas ir atbalsta saņēmēji vēl pirms apstrīdēto lēmumu pieņemšanas. Šādu uzņēmumu gadījumā, iespējams, būtu jāpārskata akti, ar kuriem priekšrocības tika piešķirtas.

31 Nedz trešajā, nedz kādā citā provinču iestāžu vēstuļu punktā nebija noderīgas informācijas. Komisija joprojām nezina, kāds akts varētu būt bijis paziņots tiem uzņēmumiem, kas vairs nevarēja saņemt nodokļu atvieglojumus. Tai nav arī zināms, vai jebkādai šāda veida darbībai bija konkrētas sekas, vai uzņēmumi ir cēluši prasības tiesā un vai šo prasību celšanai bija apturoša iedarbība. Visbeidzot, Komisija nav saņēmusi ne mazāko informāciju par attiecīgo uzņēmumu identitāti un par vēl nepārskaitītā atbalsta apmēru.

32 Attiecībā uz nodokļu atvieglojumu apturēšanu uzņēmumiem, kas atbalstu saņēma vēl pirms apstrīdētajiem lēmumiem, Spānijas Karaliste, pirmkārt, nav izpildījusi katra apstrīdētā lēmuma 2. pantā paredzēto pienākumu veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai novērstu, ka atbalsta shēmām vēl turpina iestāties sekas, un, otrkārt, katra apstrīdētā lēmuma 3. panta 1. punkta otrajā daļā paredzēto pienākumu apturēt vēl nepārskaitītos atbalstus.

33 Komisija uzskata, ka Spānijas Karaliste turklāt nav ievērojusi pienākumu katra apstrīdētā lēmuma 3. panta 1. punkta pirmajā daļā un 2. punktā paredzēto pienākumu jau saņēmēju rīcībā nodoto atbalstu atgūt "tūlīt" un "nekavējoties".

34 Vienīgais pamats, ko dalībvalsts var izvirzīt savai aizstāvībai, ir tas, ka nav nekādu iespēju precīzi izpildīt lēmumu. Šis nosacījums nav izpildīts, jo valdība-atbildētāja vienīgi informējusi Komisiju par juridiskām, politiskām vai faktiskām grūtībām, kas saistītas ar minētā lēmuma izpildi.

35 Spānijas Karaliste nekad neesot apgalvojusi, ka apstrīdēto lēmumu izpilde ir pilnīgi neiespējama. Tā esot tikai atsaukusies uz sarežģījumiem, kas radušies dažādu iekšēju administratīvo grūtību dēļ, it īpaši tādēļ, ka valsts tiesiskajā kārtībā nav mehānisma attiecībā uz galīgu administratīvo aktu izpildi.

Spānijas valdības argumenti

36 Termiņš, kas būtu jāņem vērā šajās lietās, izvērtējot, vai pastāv pienākumu neizpilde, neesot beidzies 2001. gada 13. septembrī, kā to apgalvo Komisija, bet gan 2002. gada 8. oktobrī.

37 Ja Komisija ir noteikusi jaunu termiņu informācijas sniegšanai, kas atšķiras no lēmumā, ar kuru atbalsti atzīti par nesaderīgiem, noteiktā termiņa, tad vērā ir jāņem šis jaunais termiņš.

38 Spānijas valdība apgalvo, ka šajā gadījumā ir notikusi vēstuļu apmaiņa un pat sanāksme 2002. gada 18. aprīlī, lai it īpaši noskaidrotu provinču iestāžu vēstulēs uzdotos jautājumus par to, vai, izpildot apstrīdētos lēmumus, ir iespējams piemērot *de minimis* principu un attiecībā uz shēmām par nodokļu kredītu 45 % no ieguldījumiem apmērā — iespēju piemērot vadlīnijas.

39 Tā kā 2002. gada aprīlī vēl notika jautājumu par lēmumu izpildi noskaidrošana, tad tajos paredzētais termiņš vairs nebija ņemams vērā.

40 Komisija pati atzinusi šādu situāciju, ar 2002. gada 3. oktobra vēstuli noteikdama jaunu termiņu, kurš izbeidzās 2002. gada 8. oktobrī.

41 Katrā ziņā prasību celšanas brīdī nepastāvēja nekāda pienākumu neizpilde. Šajā laikā jau bija uzsākti pasākumi apstrīdēto lēmumu izpildei, par ko Komisija tika informēta vispirms ar provinču iestāžu vēstulēm un pēc tam — ar 2002. gada 25. oktobra vēstuli.

42 Spānijas valdība uzskata, ka apstrīdēto lēmumu 2. panta un 3. panta 1. punkta otrajā daļā paredzētie pienākumi ir izpildīti.

43 Tā vispirms uzsver, ka Komisija atzīst, ka tā 2001. gada oktobrī ir tikusi informēta par attiecīgo atbalsta shēmu pārtraukšanu nākotnē.

44 Attiecībā uz iebildumu par atbalstu, kurš piešķirts pirms apstrīdēto lēmumu stāšanās spēkā un kura sekas turpināja iestāties pēc tam, tā uzsver, ka nodokļu pasākumi, kas kvalificēti kā ar kopējo tirgu nesaderīgs atbalsts, nebija pārvaldes veikti maksājumi — situācija, kurā varētu visus maksājumus vienkārši apturēt.

45 Tā atgādina, ka runa ir par pasākumiem, kas tirgus dalībniekam ļauj saņemt atbalstu, izpildot savas nodokļu saistības.

46 Attiecībā uz šiem pasākumiem — piemērotākais un vajadzīgais pasākums apstrīdēto lēmumu izpildei bija nekavējoties informēt attiecīgos uzņēmumus par to, ka tie turpmāk vairs nevarēs saņemt šajos lēmumos minētos nodokļu atvieglojumus.

47 Par iepriekš minēto Komisija tika informēta katras provinču iestāžu vēstules 2. punktā.

48 Attiecībā uz pienākumu atgūt jau piešķirto atbalstu pastāvēja absolūta izņēmuma situācija, jo valsts tiesiskajā režīmā nebija paredzēta procedūra Kopienu lēmuma par valsts atbalsta atgūšanu izpildei. Spānijas Karaliste šo situāciju noregulēja, ieviesdama valsts procedūras spēkā neesošu aktu pārskatīšanai, par ko Komisija tika informēta 2002. gada 25. oktobrī.

49 Katrā ziņā Komisija neesot ievērojusi vienošanos, kas tika panākta 2002. gada 18. aprīļa sanāksmē.

50 Šajā sakarā Spānijas Karaliste uzsver, ka šajā sanāksmē, kurā galvenokārt tika apskatīts provinču iestāžu vēstulēs uzdotais otrais jautājums par vadlīniju piemērošanu, Komisija paskaidroja, ka atbalsta atgūšanas kontekstā ir iespējams ņemt vērā faktu, ka ieguldījumu projekti atbilst visiem vadlīnijās paredzētajiem būtiskajiem nosacījumiem, no kā izriet, ka pastāvēja iespēja no saņēmējiem neatgūt visu vai daļu no jau piešķirtā atbalsta.

51 Komisija apņēmās pēc sanāksmes uz otro jautājumu nosūtīt rakstisku atbildi, ko tā tomēr neizdarīja.

52 Tādēļ tā nevar apgalvot, ka ir notikusi valsts pienākumu neizpilde.

Tiesas vērtējums

Par pienākumu neizpildes konstatēšanas nolūkiem vērā ņemamo datumu

53 Tādēļ ka EKL 88. panta 2. punkta otrajā daļā atšķirībā no EKL 226. panta nav paredzēta pirmstiesas procedūra un līdz ar to Komisija nepieņem argumentētu atzinumu, kas paredz dalībvalstu pienākumu noteiktā termiņā izpildīt tās lēmumu, tad, piemērojot iepriekš minēto normu, attiecīgais termiņš var būt vienīgi lēmumā, kura neizpilde ir apstrīdēta, noteiktais vai arī tas, kuru Komisija ir noteikusi pēc tam (2001. gada 3. jūlija spriedums lietā C-378/98 Komisija/Beļģija, *Recueil*, I-5107. lpp., 26. punkts, un 2004. gada 1. aprīļa spriedums lietā C-99/02 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-3353. lpp., 24. punkts).

54 Ar apstrīdēto lēmumu 4. pantu Spānijas Karalistei to izpildei tika doti divi mēneši, sākot no šo lēmumu paziņošanas brīža.

55 Apstrīdētie lēmumi tika paziņoti ar 2001. gada 12. jūlija vēstulēm.

56 Jāatzīst, ka, tā kā tajās ir paredzēts termiņš atbildei, Komisijas 2001. gada 12. oktobra un 2002. gada 27. augusta vēstules ir tikai atgādinājums par kavēšanos apstrīdēto lēmumu 4. pantā paredzētā termiņa ievērošanā. Tajās nav nekāda termiņa pagarinājuma šo lēmumu izpildei nepieciešamo pasākumu veikšanai.

57 Gluži tāpat arī Komisijas 2002. gada 3. jūnija vēstule galvenokārt bija atgādinājums par 20 dienu termiņu atbildei, kaut arī tajā ir ietverta Spānijas Karalistes pieprasītā Komisijas nostāja par Regulas Nr. 69/2001 piemērošanu atbalsta atgūšanas gadījumā.

58 Runājot par 2002. gada 3. oktobra vēstuli — ar to bija pausta tikai Komisijas piekrišana Spānijas Karalistes lūgumam pagarināt līdz 2002. gada 8. oktobrim termiņu atbildei uz 2002. gada 27. augusta atgādinājuma vēstuli.

59 Sapulci, kura 2002. gada 18. aprīlī tika organizēta Komisijas un dalībvalstu sadarbībai, nevar uzskatīt par tādu, kura pati par sevi nozīmētu izpildes pasākumu veikšanai paredzētā termiņa pagarinājumu, ja nepastāv citi apstākļi, kas atspoguļotu Komisijas nodomu šādu pagarinājumu piešķirt.

60 Tādējādi no lietas materiāliem neizriet, ka Komisija pēc tam, kad apstrīdētie lēmumi bija stājušies spēkā, būtu noteikusi jaunu termiņu, ar ko būtu aizstāts lēmumu 4. pantā noteiktais divu mēnešu termiņš.

Par pienākumu neizpildes pastāvēšanu

61 Ir jāizvērtē, vai, beidzoties apstrīdētajos lēmumos noteiktajam divu mēnešu termiņam, kas sākās no šo lēmumu paziņošanas ar 2001. gada 12. jūlija vēstulēm, Spānijas Karaliste bija izpildījusi šo lēmumu prasības.

— Par iebildumiem, kas saistīti ar pienākumu pārtraukt atbalsta shēmu seku iestāšanos nākotnē un pienākumu pārtraukt vēl nepārskaitīto atbalstu

62 Ar katra apstrīdētā lēmuma 2. pantu Spānijas Karalistei ir noteikts pienākums pārtraukt attiecīgās atbalsta shēmas, ciktāl tām vēl turpina iestāties sekas. Šo lēmumu 3. pantu 1. punktu otrajās daļās ir paredzēta vēl nepārskaitīto atbalstu pārtraukšana.

63 No apstrīdēto lēmumu 7. un turpmākajiem pantiem izriet, ka katras attiecīgās atbalsta shēmas ietvaros:

— atbalsta saņemšanai bija nepieciešams administratīvs lēmums;

— nodokļa kredīts 45 % apmērā no ieguldījumiem, ko atskaita no galīgās maksājamā nodokļa summas, vairākus gadus, iespējams, pēc apstrīdēto lēmumu pieņemšanas varētu būt iemesls atskaitījumiem, kurus nevarēja piemērot agrāk, jo tie pārsniedza galīgo maksājamo summu;

— atbalsts jaunizveidotiem uzņēmumiem bija pozitīvās nodokļu bāzes samazinājums par attiecīgi 99 %, 75 %, 50 % un 25 % četrus fiskālos gadus, sākot ar pirmo gadu kopš uzņēmuma darbības sākuma, kurā šāda pozitīvā bāze tika sasniegta.

64 Līdz ar to, ņemot vērā attiecīgās atbalsta shēmas, administratīvajiem lēmumiem par piešķiršanu varēja būt vai tiem bija jābūt sekām pēc apstrīdēto lēmumu pieņemšanas, ja nebija konkrētu valsts pasākumu lēmumu izpildei.

65 Nodokļu kredīta atskaitīšana un nodokļu bāzes samazināšana, kas bija pieļautas pēc apstrīdēto lēmumu pieņemšanas, ir vēl nepārskaitītais atbalsts lēmumu 3. pantu 1. punktu otrās daļas izpratnē.

66 Jāatzīst, ka Spānijas Karaliste nav pamatojusi, ka nav veikti piemēroti pasākumi, lai novērstu agrāku piešķiršanas lēmumu seku iestāšanos.

67 Pat pieņemot, — kā uzskata šī dalībvalsts — ka no valsts tiesību viedokļa raugoties, atbilstošais un vajadzīgais akts, lai izpildītu apstrīdētos lēmumus, bija vienkārši informēt attiecīgos uzņēmumus, ka tie no šā brīža vairs nevarēs saņemt apstrīdētajos lēmumos norādītos nodokļu atvieglojumus, tomēr ir jāatzīst, ka nav arī pierādīts, ka uzņēmumi, kas saņēma atbalstu, tiešām būtu tikuši informēti.

68 Faktiski katras provinču iestāžu vēstules 2. punktā vispārīgā veidā ir norādīts tikai uz pārvaldes iniciatīvu attiecībā uz attiecīgajiem nodokļu maksātājiem, lai "iegūtu [apstrīdēto lēmumu] izpildei nepieciešamo informāciju".

69 Tādējādi ir jāsecina, ka, izbeidzoties apstrīdētajos lēmumos paredzētajam termiņam, Spānijas Karaliste nebija izpildījusi pienākumu pārtraukt pirms šo lēmumu pieņemšanas piešķirto atbalstu, kura sekas turpina iestāties vēl pēc šo lēmumu pieņemšanas.

70 Šādos apstākļos attiecīgie Komisijas iebildumi, kas ir saistīti ar apstrīdēto lēmumu 2. pantu un 3. panta 1. punkta otro daļu neievērošanu, ir pamatoti.

— Par iebildumiem, kas saistīti ar pienākumu atgūt uzņēmumu rīcībā jau nodoto atbalstu

71 Kad nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, to atgūšana, ko noteikusi Komisija, notiek saskaņā ar Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma [88.] panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), 14. panta 3. punktā noteikto:

"[..] atgūšanu īsteno tūlīt un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts likumos paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu Komisijas lēmuma izpildi. Šajā

nolūkā un gadījumā, ja ir sākts izskatīšanas process valsts tiesā, attiecīgās dalībvalstis, neskarot Kopienas tiesību aktus, veic visus vajadzīgos pasākumus, kas iespējami to attiecīgajās tiesību sistēmās, tostarp pagaidu pasākumus."

72 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienīgais pamats, ko dalībvalsts var izvirzīt savai aizstāvībai pret Komisijas celtu prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi, kura balstīta uz EKL 88. panta 2. punktu, ir tas, ka nav nekādu iespēju precīzi izpildīt lēmumu, ar ko uzlikts pienākums atgūt atbalstu (skat. it īpaši 2003. gada 26. jūnija spriedumu lietā C-404/00 Komisija/Spānija, *Recueil*, I-6695. lpp., 45. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā Komisija/Itālija, 16. punkts, un 2005. gada 12. maija spriedumu lietā C-415/03 Komisija/Grieķija, Krājums, I-3875. lpp., 35. punkts).

73 Šajās lietās Spānijas Karaliste ar provinču iestāžu vēstulēm vispirms atsaucās uz "atsevišķu jautājumu sarežģītību" attiecībā uz apstrīdēto lēmumu izpildi, sarežģītību, kas it īpaši esot saistīta ar nepieciešamību pārskatīt galīgos administratīvos aktus saskaņā ar valsts tiesībām — situāciju, kuras risinājums valsts tiesībās nav paredzēts. Vēlāk tā ar 2002. gada 25. oktobra vēstuli apgalvoja, ka situācija, ar kādu pārvalde sastapās, esot "absolūta izņēmuma" situācija, jo valsts tiesiskajā regulējumā nav konkrētu normu, kurās paredzēta, vai ar kurām nodibināta procedūra lēmuma izpildei par atbalstu, kas atzīti par nesaderīgiem, atgūšanu. Ar to pašu vēstuli Spānijas Karaliste precizēja, ka šim mērķim par atbilstošu ir tikusi atzīta lēmumu par individuālu [atbalsta] piešķiršanu pārskatīšana pēc iestāžu pašu iniciatīvas.

74 Šajā sakarā tomēr ir jāatgādina, ka nosacījums par pilnīgu izpildes iespējas neesamību nav izpildīts, ja valdība-atbildētāja Komisiju tikai informē par juridiskajām, politiskajām vai praktiskajām grūtībām lēmuma izpildē, neveicot

nekādas reālas darbības, lai atgūtu atbalstu no attiecīgajiem uzņēmumiem, un nepiedāvājot Komisijai nekādus alternatīvus lēmuma īstenošanas risinājumus, ar kuriem šīs grūtības varētu pārvarēt (skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā Komisija/Spānija, 47. punkts; lietā Komisija/Itālija, 18. punkts, un lietā Komisija/Grieķija, 43. punkts).

75 Spānijas Karaliste katrā ziņā nevar apgalvot, ka prasības celšanas brīdī nebija nekādas pienākumu neizpildes, jo apstrīdēto lēmumu izpildei vajadzīgie pasākumi esot jau bijuši uzsākti un darīti zināmi Komisijai ar provinču iestāžu vēstulēm un pēc tam ar 2002. gada 25. oktobra vēstuli.

76 Pienākumu neizpildes pastāvēšana ir jāizvērtē, ņemot vērā datumu, kurš Spānijas Karalistei bija noteikts apstrīdēto lēmumu izpildei.

77 Vēstules, uz ko atsaucās dalībvalsts-atbildētāja, nepierāda, ka noteiktajā termiņā būtu uzsākti pasākumi tūlītējai un efektīvai apstrīdēto lēmumu izpildei Regulas Nr. 659/1999 14. panta 3. punkta izpratnē, jo:

— provinču iestāžu vēstules apliecina tikai "iniciatīvu attiecībā uz ar lēmumiem skartajiem nodokļu maksātājiem, lai iegūtu [apstrīdēto lēmumu] izpildei nepieciešamo informāciju";

— ar 2002. gada 25. oktobra vēstuli — t.i., vairāk nekā piecpadsmit mēnešus pēc apstrīdēto lēmumu pieņemšanas — nosūtītajos ziņojumos ir pausts tikai tas, ka

"Komisijas apstrīdēto lēmumu izpilde [..] ir sākusies un notiek saskaņā ar spēkā neesošu aktu pārskatīšanas jomā piemērojamām valsts tiesību normām", un tiem nav pievienoti nekādi dokumenti, kas apliecinātu it īpaši procesa uzsākšanu un pašlaik sasniegto stadiju, atbalsta saņēmēju identitāti, kaut arī individuālajā lēmumā, ar ko piešķir atbalstu, ir obligāti jānorāda to nosaukums, kā arī piešķirtā atbalsta summas.

78 Visbeidzot, Spānijas Karaliste nevar apstrīdēt Komisijas tiesības atsaukties uz pienākumu neizpildi, atsaucoties uz to, ka Komisija nav ievērojusi 2002. gada 18. aprīļa sanāksmē panākto vienošanos tai nosūtīt rakstisku atbildi uz šajā sapulcē uzdotajiem jautājumiem, it īpaši par iespēju piemērot pamatnostādnes.

79 Šis arguments ir balstīts uz elementu, kuru nav iespējams sasaistīt ar *ratione temporis*, proti, apņemšanos, kas izdarīta vairāk nekā septiņus mēnešus pēc tam, kad bija beidzies Spānijas Karalistei apstrīdēto lēmumu izpildei paredzētais termiņš — kas ir diena, kura jāņem vērā, izvērtējot pienākumu neizpildes pastāvēšanu.

80 Šādos apstākļos Komisijas iebildumi, kas ir saistīti ar katra apstrīdētā lēmuma 3. panta 1. punkta pirmās daļas un 2. punkta neievērošanu, ir pamatoti.

81 No iepriekš minētā izriet, ka ir pamatotas prasības par to, ka Komisija Spānijas Karalistei pārmet, ka tā nav veikusi, pirmkārt, pasākumus, kas vajadzīgi, lai pārtrauktu pirms apstrīdēto lēmumu pieņemšanas piešķirtos atbalstus, kuriem joprojām turpina iestāties sekas, un, otrkārt, pasākumus saņēmēju rīcībā jau nodoto atbalstu atgūšanai.

82 Tiesai nav jāpārbauda prasījums atzīt, ka Spānijas Karaliste Komisijai nav darījusi zināmus iepriekšējā punktā minētos pasākumus, jo šī dalībvalsts apstrīdētos lēmumus nav īstenojusi paredzētajā termiņā (skat. 1995. gada 4. aprīļa spriedumu lietā C-348/93 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-673. lpp., 31. punkts).

83 Tādēļ ir jāatzīst, ka, noteiktajā termiņā neveicot visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu katra no apstrīdētajiem lēmumiem 2. un 3. panta prasības, Spānijas Karaliste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar minētajiem lēmumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

84 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Spānijas Karalistei spriedums nav labvēlīgs, tā atlīdzina tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

1) noteiktajā termiņā neveicot visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu katra no turpmāk uzskaitītajiem lēmumiem 2. un 3. panta prasības:

— **Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2002/820/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija kā nodokļu kredītu 45 % apmērā no ieguldījumiem par labu Alavas provinces uzņēmumiem (lieta C-485/03);**

— **Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2002/892/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija par labu atsevišķiem jaunizveidotiem Alavas provinces uzņēmumiem (lieta C-488/03);**

— **Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2003/27/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija kā nodokļu kredītu 45 % apmērā no ieguldījumiem par labu Biskajas provinces uzņēmumiem (lieta C-487/03);**

— **Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2002/806/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija par labu atsevišķiem jaunizveidotiem Biskajas provinces uzņēmumiem (lieta C-490/03);**

— **Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2002/894/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija kā nodokļu kredītu 45 % apmērā no ieguldījumiem par labu Gipuskoa provinces uzņēmumiem (lieta C-486/03), un**

— **Komisijas 2001. gada 11. jūlija Lēmums 2002/540/EK par valsts atbalsta shēmu, ko ievieš Spānija par labu atsevišķiem jaunizveidotiem Gipuskoa provinces uzņēmumiem (lieta C-489/03),**

Spānijas Karaliste nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar minētajiem lēmumiem;

2) Spānijas Karaliste atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]